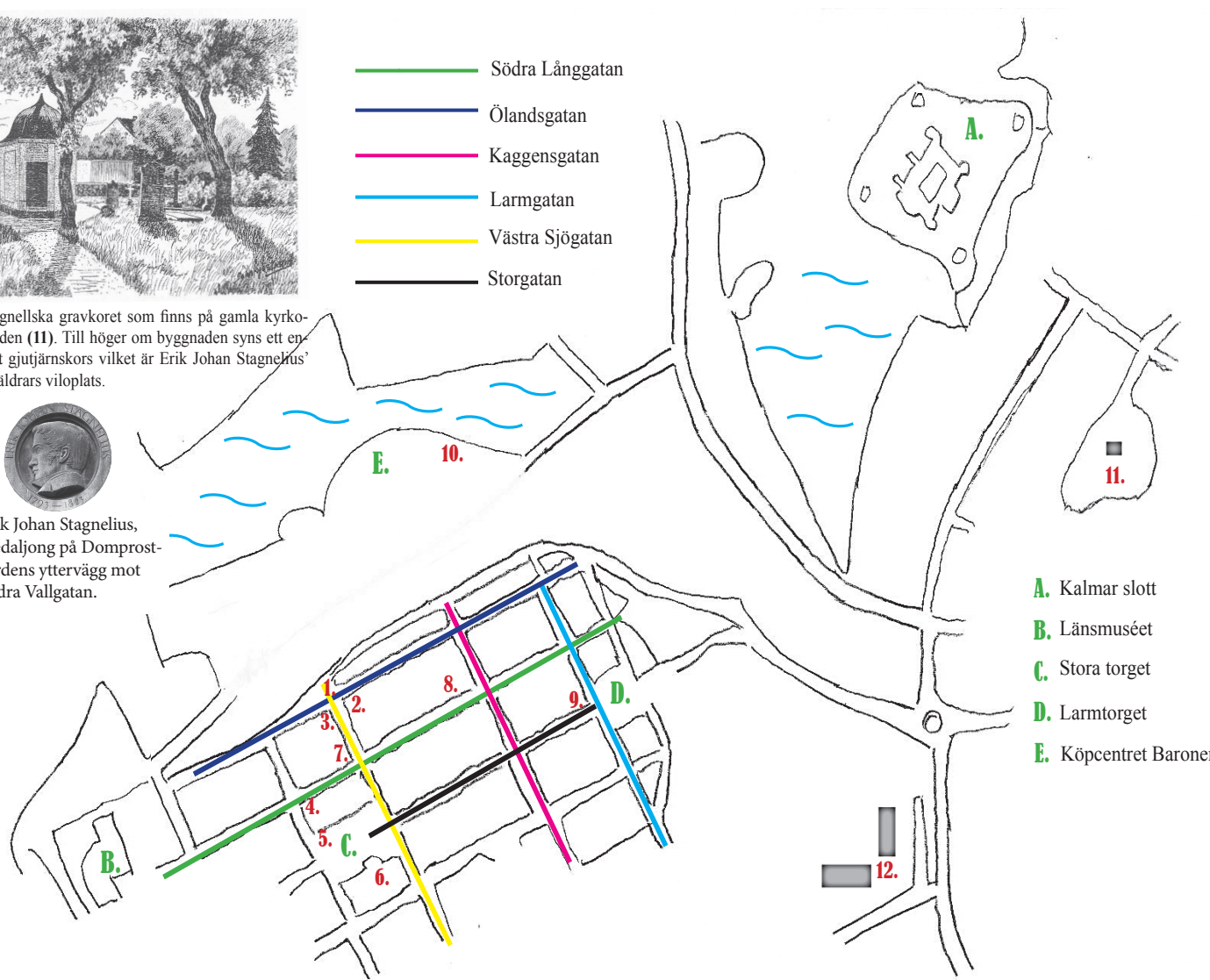

Stagnellska gravkoret som finns på gamla kyrkogården (11). Till höger om byggnaden syns ett enkelt gjutjärnskors vilket är Erik Johan Stagnelius' föräldrars viloplats.

Erik Johan Stagnelius, medaljong på Domprostgårdens yttervägg mot Södra Vallgatan.

- Södra Långgatan
- Ölandsgatan
- Kaggensgatan
- Larmgatan
- Västra Sjögatan
- Storgatan

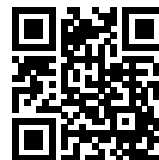
- A.** Kalmar slott
- B.** Länsmuseet
- C.** Stora torget
- D.** Larmtorget
- E.** Köpcentret Baronen

Erik Johan Stagnelius

Fotspår i Kalmar

Läs mer om Stagnelius på www.stagnelius.se

Erik Johan Stagnelius (1793-1823) anses av många som den svenska romantikens största skald. Många av hans dikter är mycket kända, såsom Näcken, Suckarnes Mystär, Till förruttnelsen, Vän! i förödelsens stund och Amanda-dikterna. Citat från honom har använts av nutida författare, till exempel ”Natten är dagens mor, Kaos är granne med Gud”.

Vår vandring börjar vid Domprostgården (**1**), även kallad Stagneliushuset, Ölandsgatan 24. Huset byggdes som privatbostad 1640. Åren 1791-1878 var det biskopsresidens och fram till 2001 har det varit bostad för stadens domprostar och kyrkoherdar. Nu är pastorsexpeditionen inrymd här.

Hit flyttade familjen Stagnelius 1810, sedan fadern blivit biskop. Även som vuxen vistades skalden ofta i föräldrahemmet och under de perioderna skrev han mycket.

Grannar och familjeumgänge: I korsningen Ölandsgatan-Västra Sjöгатan (**2**) ligger Landshövdingeresidenset. Vid den tiden var Johan Georg de la Grange landshövding. Han deltog för övrigt i avsättandet av Gustav IV Adolf. Mitt emot residenset på Västra Sjöгатan bodde lektor Wahlbom (**3**). Hans son var historiemålaren Carl Wahlbom. Om lektorn, som hade en mycket yngre fru, har Stagnelius skrivit en av sina charader:

*Mitt första havet plär bebo;
Mitt andra portar stänga.
Horn har hela mitt må du tro,
Som dagligt sig förlänga.*

En stor del av bebyggelsen på Kvarnholmen är från 1600- och 1700-talen. Vi kan nämna några övriga adresser, som Stagnelius rimligen besökt.

Rådhusannexet (**4**), Södra Långgatan 43. Huset byggdes 1758 och år 1810 inrättades en teater på andra våningen.

Rådhuset vid Stortorget (**5**). På den tiden fanns en krog i botenplanet. Krögaren levererade vin hem till bland annat biskop Wallenstråle, företrädare till Magnus Stagnelius.

Kalmar domkyrka (**6**), en självklar kyrka för biskopen, började uppföras 1660 och invigdes 1682 av biskop Henning Schütte. Kyrkan stod helt färdig 1703. Kyrkan ritades av slottsarkitekt Nicodemus Tessin d.ä.

Gamla komministergården i trä (**7**) ligger på Södra Långgatan 38, bredvid Rosenlundska gården.

Apoteket Lejonet (**8**) var beläget på Södra Långgatan 16. Då Stagnelius behövde medikamenter för sin sjuklighet bör detta apotek ha varit lämpligt att besöka.

När man från Storgatan når Larmtorget finner man på vänster hand ett gult hörnhus (**9**). Här bodde Jenny Hellenstjerna (1783-1828). Hon tillhörde Stagnelius' umgänge i Kalmar. Huset ägdes av hennes svåger Johan Wiggman. Jenny figurerar i en del av skaldens Kalmardikter, till exempel i ”Knibergs Ölandsfärd” skriven till melodin från Fredmans epistel 79 av Bellman (Charon i luren tutar)

*Jenny i fönstret sitter,
Smyckad av tårars glitter.
Saknadens stund är bitter -
Jenny blev ej vred.*

Det har spekulerats i vilket förhållande Jenny stod till Stagnelius. Somliga tror att det är hon som åsyftas i dikten:

*Julia! veken i vår lampa
brimner sakta ned.
Månans silverfålar trampa
nattens skumma led.
Tysta stunder vänligt sänka
täcket över oss,
och i fjärran eter blänka
våra bröllopsbloss.*

Om man fortsätter Larmgatan år sydost kommer man till Ölandskajen (**10**) som också återfinns i skaldens diktning.

Ett stycke från Kalmar slott ligger Gamla kyrkogården (**11**). Här finns Stagnellska gravkoret där skaldens farfars bror Johan Stagnell vilar med sin hustru. Stagnell dog 1795 och han lät hugga in följande dikt över portalen:

*Lät, Afvund, om du kan, vår aska niuta ro,
Men om du äntelig vil gnaga dessa benen,
Så vet, at vi i lugn haer inom denna stenen
Förakta alt dit gift, uti vårt dystra bo,
Och sofva sött i frid, till sista stora dagen,
Då Kroppen med sin Sjael i Jesu famn blir tagen.*

Jämför Stagnelius' dikt ”Till Förruttnelsen” skriven 1818:

*Förruttnelse! hasta o älskade Brud!
att bädda vårt ensliga läger!
Förskjuten av världen, förskjuten av Gud
blott dig till förhoppning jag äger.
Fort, smycka vår kammar -
På svartklädda båren
den suckande älskarn din boning skall nå.
Fort, tillred vår brudsäng -
med nejlikor våren
skall henne besä.*

I närheten av gravkoret står föräldrarnas gravvård i form av ett gutjärnskors. Det restes 1852, efter biskopinnans död. Strax intill finns gravstenen över Sofia Amalia Magnet. Hon var stymor till Constance Magnet, gift Hummerhielm. Constance skall ha umgåtts med skaldens systrar och enligt en segsliten tradition är det hon som åsyftas i Amandadikterna. Men den Amanda som besjungs är nog mer av en symbol för den jordiska och himmelska kärleken.

*I blomman, i Solen
Amanda jag ser.
Kring jorden, kring polen
hon strålar, hon ler.
I rosornas anda,
i vårvindens pust,
i druvornas must
jag känner Amanda.*

Vandringen avslutas vid Stadsbiblioteket invid Tullslätten (**12**). Här finns en skulptur av Knut Jern (1885-1948) föreställande Stagnelius. I Stadsbiblioteket finns också det så kallade Stifts- och gymnasiebiblioteket. Där förvaras merparten av skaldens handskrifter. Detta bibliotek har sina rötter i det medeltida storkyrkobiblioteket och det gamla skolbiblioteket. År 1794 fick det namnet Stifts- och gymnasiebiblioteket. Hit donerade biskop Stagnelius sonens efterlämnade skrifter.